

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/130/2017
Identifikačné číslo spisu: 8716201044
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8716201044.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ladislava Górasza a sudkýň JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Oľgy Trnkovej, v konaní o návrhu maloletej R., narodenej XX. I. XXXX, bývajúcej vo D., zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, Hraničná 667/13, o prípustnosť podania návrhu na zapretie otcovstva, ktoré konanie bolo vedené na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 17 C 33/2016, o dovolaní maloletej, ktoré v jej mene podal otec P., bývajúci v D., zastúpený Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners s.r.o. so sídlom v Poprade, Mnoheľova 830/15, v mene ktorej koná JUDr. Ján Hudzík, konateľ a advokát, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2017 sp. zn. 21 Co 263/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Návrhom podaným 3. februára 2016 na Okresnom súde Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) sa maloletá R., zastúpená zákonným zástupcom, domáhala, aby súd rozhodol o prípustnosti zapretia otcovstva P., narodeného XX. C. XXXX (ďalej aj ako „matrikový otec“), a aby určil, že „zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty na zapretie otcovstva je v záujme maloletej R. ktorá má právo na získanie právneho vzťahu otcovstva s biologickým otcom“. Návrh bol odôvodnený tým, že matrikový otec, otcovstvo ktorého bolo určené súhlasným vyhlásením rodičov a ktorému uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva, zistil, že matka dieťaťa mala v rozhodnom období pohlavný styk aj s inými mužmi.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 1. júla 2016 č. k. 17 C 33/2016-36 návrh zamietol a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Návrh zamietol majúc za to, že rozhodnutie o prípustnosti zapretia otcovstva by nebolo v záujme dieťaťa. Matrikový otec začal popierať svoje otcovstvo až po tom, ako matka dieťaťa požiadala o výživné na neho, pohlavný styk s matkou dieťaťa v rozhodnom období nepoprel a nepreukázal svoje tvrdenie, že otcom dieťaťa je iný muž.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. januára 2017 sp. zn. 21 Co 263/2016 potvrdil odvolaním otca maloletej napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. O trovách konania nerozhodol z dôvodu, že nebol podaný návrh na ich náhradu. Na odôvodnenie svojho rozhodnutia, okrem iného, uviedol: „Prípustnosť zapretia otcovstva treba považovať za výnimočnú a je potrebné skúmať, či v prípade maloletého dieťaťa ide o jeho skutočnú vôľu otcovstvo zaprieť a či nie je možné to zamieňať so záujmami rodiča. Vždy je potrebné preskúmať záujem dieťaťa či je alebo nie je zapretie otcovstva v jeho záujme. V súlade s ustanovením § 96 ods. 1 možno prijať záver, že záujem dieťaťa sa vymedzuje ako záujem na usporiadaní takých rodinných vzťahov, ktoré by boli prospešné pre telesný, citový, rozumový, ale aj mravný vývoj dieťaťa. Záujem rodiča, ktorý je zapísaný v rodnom liste dieťaťa, na zapretí otcovstva nesmie byť zohľadňovaný na úkor záujmov dieťaťa“. K námietke matrikového otca, v ktorej poukázal na porušenie čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť považoval za potrebné uviesť že: „... z tohto ustanovenia priamo nevyplýva, že dieťa za každých okolností má povinnosť poznať svojich biologických rodičov. Právo dieťaťa poznať svojich biologických rodičov podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane práv dieťaťa je vo všeobecnosti spojené s jeho právom na zabezpečenie jeho výchovy a výživy biologickými rodičmi. Zodpovednosť predovšetkým biologických rodičov za zabezpečenie starostlivosti o dieťa je v súlade so spoločnosťou, morálkou i právom v zásade akceptovaným princípom zodpovednosti, podľa ktorého by mal každý jednotlivец niesť zodpovednosť za svoje konanie, ako aj následky z neho vyplývajúce. Právo poznať svojich rodičov sa realizuje aj prostredníctvom ustanovenia § 96 ods. 1 Zákona o rodine, v ktorom sa realizuje právo dieťaťa podľa článku 7 ods. 1 Dohovoru. Záujem dieťaťa na poznaní svojich rodičov je daný vždy, ibaže je to pre dieťa celkom zjavne neprospešné. Úlohou súdu je preto vždy skúmať všetky okolnosti, z ktorých možno vyvodiť, či by zapretie otcovstva bolo v záujme maloletého dieťaťa, pretože jediným kritériom v konaní, kedy už uplynula zákonná lehota pre zapretie otcovstva, je záujem dieťaťa na zapretí otcovstva“. Odvolací súd ďalej dôvodil: „Vychádzajúc z obsahu rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 7 C 18/2014 -21 a následne z rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 11 Co 82/2014-46 vyplýva, že otec sa o maloletú dlhodobo nezaujíma. Zapierať otcovstvo začal až potom, čo matka podala návrh na úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu, keďže od jej narodenia neprispel na jej výživu. Vo svojej výpovedi pred súdom prvej inštancie uviedol, že sa s maloletou nestretáva od jej piatich rokov, má pochybnosti, či je alebo nie je otcom dieťaťa. V čase rozhodnom pre splodenie dieťaťa udržiaval intímny vzťah s matkou dieťaťa, ale matka mala vzťah intímny aj s inými mužmi, čo mu v tom čase nevadilo, lebo bol ženatý. Do roku 2013 neplatil výživné. V prejednávanej veci je možné prijať záver, že existujú okolnosti, ktoré výrazne zoslabujú záujem dieťaťa na podanie návrhu na pripustenie zapretia otcovstva. Otec, ktorý je zapísaný v matrike uznal otcovstvo napriek tomu, že vedel o tom, že matka mala vzťahy intímne aj s inými mužmi (výslovne mu to nevadilo, pretože bol ženatý), napriek tomu, že o tejto vážnej okolnosti mal vedomosť a mohol predpokladať, že matka očakáva dieťa s iným mužom nepoprel svoje otcovstvo v zákonom stanovenej lehote, aj keď mohol vedieť, že dieťa mohlo byť počaté aj s iným mužom. Priznáva, že mu začalo prekážať, že je zapísaný v matrike ako otec po tom, čo matka od neho žiadala výživné na maloleté dieťa. V súčasnej dobe nie je označený žiaden iný muž, ktorý by mohol byť biologickým otcom dieťaťa. Od narodenia dieťaťa uplynula pomerne dlhá doba, existujú statusové pomery a je možné konštatovať, že zmena, ktorá by bola vyslovená, by mohla mať aj negatívny vplyv na ďalší vývoj na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa. Odvolací súd konštatuje, že zo všetkých zistených okolností prejednávanej veci, z ich zhodnotenia, vyplýva záver o neexistencii záujmu dieťaťa na usporiadaní rodinných vzťahov prostredníctvom inštitútu návrhu na vyslovenie prípustnosti zapretia otcovstva. Z viacerých rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v zásade vyplýva, že po uplynutí zákonných lehôt na zapretie otcovstva prevažujú záujmy dieťaťa na udržaní vytvorených rodinných väzieb nad záujmami otca na zosúladení právnej situácie s biologickou realitou. Európsky súd pre ľudské práva podľa tohto pravidla postupuje predovšetkým v prípadoch, ak sa preukáže, že sťažovateľmi neboli využité právne prostriedky zapretia otcovstva v zákonnej lehote zo subjektívnych dôvodov (napr. Yıldırım proti Rakúsku, Rasmussen proti Dánsku a Kňákal proti Českej republike). Nejde v tejto veci o situáciu, keď otec v zákonnej lehote nevedel o skutočnostiach, na základe ktorých by mohol úspešne zaprieť otcovstvo. Otec od momentu, keď sa o narodení dieťaťa dozvedel vedel, že nie je otcom, resp. mal pochybnosti o otcovstve, ale nevyužil možnosť poprieť otcovstvo v zákonom stanovenej lehote. Neosvedčil žiadnu okolnosť, pre ktorú by sa mohlo javiť, že nemal dôvod pochybovať o svojom otcovstve a že o skutočnostiach nasvedčujúcich

tomu, že nie je otcom dieťaťa sa dozvedel až po uplynutí ustanovenej lehoty a preto nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy na zapretie otcovstva. V prospech práva na ochranu stability rodinných vzťahov v záujme ochrany práv dieťaťa pred právom právneho otca na zosúladenie jeho biologického a právneho otcovstva sa EŠLP vyslovil v rozhodnutí Európskej komisie pre ľudské práva vo veci *Yildirim v. Rakúsko* (rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 34308/96 z 19. októbra 1999), v ktorom však významnú úlohu pri jeho posúdení zohrala skutočnosť, že sťažovateľ s istotou vedel, alebo mal dôvody sa domnievať, že nie je biologickým otcom dieťaťa od jeho samotného narodenia, a pritom nepodnikol žiadne kroky k popretiu svojho právneho otcovstva založeného domnienkou. V súlade s touto judikatúrou EŠLP postupoval vo veci *Faşang proti Slovenskej republike* (rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 54324/00 z 28. januára 2003), v ktorej konštatoval, že k porušeniu sťažovateľovho práva na prístup k súdu podľa čl. 6 dohovoru nedošlo vzhľadom na to, že sťažovateľ si bol ešte pred uplynutím zapieracej lehoty vedomý, že nie je biologickým otcom dieťaťa, avšak svoj návrh na zapretie otcovstva podal až po uplynutí tejto lehoty. K obdobným záverom dospel EŠLP aj v prípade *Kňákal proti Českej republike*, rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 39277/06 z 8. januára 2007. Z uvedeného je zrejmé, že EŠLP posudzuje odlišne prípady vedomého založenia vzťahu otca a dieťaťa alebo nepopretia otcovstva právnym otcom už v zákonom ustanovenej zapieracej lehote napriek vedomosti právneho otca, že nie je biologickým otcom dieťaťa, resp. existencie pochybností týkajúcich sa jeho otcovstva k dieťaťu, a prípady, keď právny otec svoje otcovstvo popiera po uplynutí zapieracej lehoty, počas plynutia ktorej však nemal vedomosť o tom, že nie je biologickým otcom dieťaťa. To znamená, že podstatnou, resp. relevantnou je skutočnosť, kedy sa právny otec dozvie o nesúlade biologického a právneho otcovstva, resp. o skutočnostiach spochybňujúcich jeho otcovstvo. Až týmto momentom totiž právny otec, ktorého otcovstvo bolo založené zákonnou domnienkou otcovstva, získava možnosť vedome svojím rozhodnutím ďalej pokračovať v už založenom právnom vzťahu s dieťaťom a nieť z neho vyplývajúcu zodpovednosť za jeho výchovu a výživu (resp. zodpovednosť spojenú s jeho rodičovskými právami a povinnosťami) alebo využiť právne prostriedky na odstránenie nesúladu medzi právnym a biologickým otcovstvom“.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal matrikový otec v zastúpení maloletej (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie z dôvodu, že spočíva v nesprávnom posúdení veci. Podľa dovolateľa odvolací súd dospel k nesprávnemu záveru, že tu existujú okolnosti, ktoré výrazne zoslabujú záujem dieťaťa, aby bolo kladne rozhodnuté o prípustnosti zapretia otcovstva, resp. že prípadná zmena v určení otcovstva by mohla mať negatívny vplyv na ďalší vývoj a zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa. Tvrdí, že odvolací súd vyslovil závery, ktoré nie sú v súlade so skutočným stavom veci. Poukázal na to, že s dieťaťom sa nestýkal minimálne od piateho roku jeho veku a na jeho výživu neprispieval do roku 2014, čo nasvedčuje nesprávosti záveru odvolacieho súdu, že by zmena v doterajšom stave vecí mohla mať negatívny vplyv na ďalší vývoj a zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa. Tvrdí, že o tom, že nie je otcom dieťaťa sa dozvedel až na pojednávaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Poprad vydanému v konaní sp. zn. 7 C 18/2014. Podľa dovolateľa je to teda práve matka dieťaťa, ktorá popiera právo dieťaťa, aby poznala svojho biologického otca. Tvrdí, že odvolací súd nesprávne posúdil, čo je v záujme maloletého dieťaťa. Dôvodí: „Za situácie, keď dovolateľ ako právny otec nemá s dieťaťom vytvorený žiadny vzťah, matka dieťaťa vyhlási na pojednávaní pred odvolacím súdom, že právny otec nie je biologickým otcom dieťaťa a celý vzťah je redukovaný na otázku platenia výživného, je právny záver odvolacieho súdu o tom, že tu nie je daná existencia záujmu dieťaťa na usporiadaní rodinných vzťahov, je neakceptovateľný“. Podľa judikatúry Európskej „komisie“ pre ľudské práva (*Jäggi proti Švajčiarsku*, rozsudok z 13. júna 2006, sťažnosť 58757/00) má principiálne jednotlivec veľmi vážny záujem na určení svojich predkov, predovšetkým svojich rodičov. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. júna 2016 sp. zn. 5 Cdo 492/2015 zaoberajúcim sa otázkou, čo je v záujme maloletého dieťaťa a na to, že aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Poprade mal za to, že je v záujme dieťaťa, aby súd návrhu vyhovel. Dovolateľ považuje záver odvolacieho súdu aj za predčasný, pretože súd nezisťoval priamo u maloletého, či ono samo má záujem zosúladiť „faktický stav so skutočným“. Tvrdí, že napadnutým rozsudkom bolo porušené právo maloletého dieťaťa v zmysle čl. 7 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s ustanovením § 96 ods. 1 Zákona o rodine. Dovolateľ v závere dovolania uviedol, že preskúmaním verejne dostupných rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nezistil, že by sa tento súd ako súd dovolací zaoberal „otázkou záujmu maloletého dieťaťa“ v konaní o návrhu na

prípustnosť zapretia otcovstva podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine. Na prípadnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu naostatok nepoukazuje ani odvolací súd v napadnutom rozhodnutí. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vychádzajúc z uvedeného dovolateľ má za to, že prípustnosť dovolania je daná podľa ustanovenia „§ 421“ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“).

5. Matka maloletej vo vyjadrení k dovolaniu matrikového otca navrhla dovolanie matrikového otca odmietnuť podľa § 447 písm. b/ CSP ako podané neoprávnenou osobou, eventuálne, ak dovolací súd pristúpi k vecnému prieskumu napadnutého rozsudku, navrhla dovolanie podľa § 448 CSP zamietnuť ako nedôvodné. Odmietnuť dovolanie navrhla z dôvodu, že matrikový otec nebol oprávnený na jeho podanie, pretože nebol tým účastníkom, v neprospech ktorého vyznelo napadnuté rozhodnutie. Takým účastníkom bolo maloleté dieťa. Podľa matky dieťaťa, ak by sa pripustilo, že rozhodnutie bolo vydané v neprospech matrikového otca, „pripustíme aj fakt, že od počiatku sa v tomto konaní jednalo o uplatnenie záujmov otca (neplatenie výživného), a nie záujmov maloletého dieťaťa“. Podľa matky dieťaťa odvolací súd dostatočne skutkovo a právne zdôvodnil, prečo podľa jeho názoru v danej veci absentuje záujem maloletého dieťaťa na tom, aby súd vyhovel návrhu na prípustnosť zapretia otcovstva a mala za to, že preto nie je naplnený dovolací dôvod vymedzený v ustanovení § 421 CSP v kontexte s § 432 ods. 1 CSP.

6. Kolízny opatrovník - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad poukázal na okolnosti veci. Uviedol, že „od narodenia dieťaťa uplynula pomerne dlhá doba, existujú statusové pomery a je možné konštatovať, že zmena, ktorá by bola vyslovená, by mohla mať aj negatívny vplyv na ďalší vývoj na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa“. Navrhol, aby dovolací súd „rozhodol v prospech maloletého dieťaťa“.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie matrikového otca treba zamietnuť, pretože nie je dôvodné.

8. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Podľa 2 ods. 1 CMP, ak tento zákon neustanovuje inak (a v danej veci tak CMP neustanovuje), na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. To platí i pre konanie o dovolaní, ktoré konanie CMP osobitne neupravuje.

9. Dovolací súd z úradnej povinnosti, aj s prihliadnutím na námietku matky dieťaťa, predovšetkým skúmal, či matrikový otec ako zákonný zástupca maloletého dieťaťa bol oprávnený na podanie dovolania v jeho zastúpení.

10. Pri riešení uvedenej otázky treba podľa dovolacieho súdu vychádzať z výkladu aktívnej legitímácie maloletého dieťaťa podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine. Výklad blížiaci sa doslovnému by skôr naznačoval, že záver o tom, či má alebo nemá byť podané dovolanie, by mal urobiť opatrovník, ktorého na tento účel ustanovil maloletemu dieťaťu opatrovanský súd. Uvedený záver ale podľa dovolacieho súdu nevyklučuje, aby sa (z pohľadu rozsahu oprávnení kolízneho opatrovníka) vyložilo oprávnenie na podanie dovolania tak, že je možné pripustiť aj to, aby dovolanie v mene maloletého dieťaťa podal jeho zákonný zástupca z titulu svojej všeobecnej právomoci zastupovať maloleté dieťa vo všetkých veciach, a to aj napriek tomu, že zákonný zástupca má bezprostredný osobný záujem na výsledku takéhoto konania, keďže on sám je otcom dieťaťa zapísaným v matrike, pričom konanie podľa § 96 Zákona o rodine smeruje k zapretiu jeho otcovstva. Dovolací súd považuje v tejto súvislosti za dostatočnú garanciu skutočnosť, že hoci dovolanie bolo v mene maloletého dieťaťa podané zákonným zástupcom (v matrike zapísaným otcom), avšak v samotnom konaní o tomto mimoriadnom opravnom prostriedku zákonný zástupca maloleté dieťa nezastupuje; záujmy maloletého dieťaťa v konaní zastupuje súdom ustanovený kolízny opatrovník (k tomu pozri m.m. aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2009 sp. zn. II. ÚS 320/09). Z hľadiska oprávnenia zákonného zástupcu maloletého dieťaťa na podanie dovolania v mene maloletého považuje dovolací súd za významné aj to, že na základe návrhu, ktorý v mene maloletého dieťaťa podal jeho zákonný zástupca, prebehlo o veci samej riadne

konanie pred súdom prvej inštancie a na základe odvolania podaného zákonným zástupcom v mene maloletého, aj konanie pred odvolacím súdom. V zmysle uvedeného bolo by popretím práva na prístup k súdu, aby dovolanie podané zákonným zástupcom maloletého dieťa bolo bez ďalšieho odmietnuté ako dovolanie podané niekým, kto nemá na urobenie tohto procesného úkonu oprávnenie.

11. Majúc na zreteli vyššie uvedené, dovolací súd, po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) na tento procesný úkon oprávnený subjekt zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k nasledujúcim záverom:

12. Matrikový otec vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je otázka, čo je potrebné z hľadiska ustanovenia § 96 ods. 1 Zákona o rodine považovať za záujem dieťa, resp. (majúc na zreteli dovolaciu argumentáciu dovolateľa), či záujem dieťa na pripustení zapretia otcovstva súdom podľa uvedeného ustanovenia je naplnený už postulátom podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťa, že dieťa má („podľa možností“) právo poznať svojich rodičov.

14. Takto vymedzená právna otázka (vyplývajúca podľa dovolacieho súdu zo spôsobu, ako odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie a z toho, ako dovolateľ odôvodňuje svoje dovolanie) dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. Uvedené zistenie viedlo dovolací súd k záveru o prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

15. Podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

16. Dovolateľ vo svojom dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, ktorá je právne významná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a uviedol, v čom podľa jeho názoru spočíva nesprávnosť posúdenia tejto právnej otázky odvolacím súdom. Jeho dovolanie teda má potrebné náležitosti podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP k tomu, aby dovolací súd mohol pristúpiť k prieskumu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

17. Podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme dieťa a ak uplynula rodičom dieťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva, môže súd na návrh dieťa rozhodnúť o prípustnosti zapretia otcovstva. V tomto konaní musí byť maloleté dieťa zastúpené kolíznym opatrovníkom.

18. Na rozdiel od zapieracieho práva rodičov (§ 86, § 87, § 88 a § 93 Zákona o rodine), ktorí nemusia preukazovať záujem na zapretí, zákonodarca pripája pri zapretí otcovstva na návrh dieťa upravenom v ustanovení § 96 ods. 1 Zákona o rodine navyše podmienku - podmienku záujmu dieťa.

19. V zákone o rodine od 1. januára 2016 (pozri zákon č. 175/2015 Z.z.) sa rozšírili základné zásady rodinného práva a okrem iného ustanovili kritéria najlepšieho záujmu dieťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Napriek tomu, že čl. 5 zákona o rodine príkladne uvádza kritéria, ktoré sa zohľadňujú pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťa a že na záujem dieťa odkazuje niekoľko ustanovení normatívnej časti zákona o rodine (napr. § 23, § 24, § 44, § 54, § 59), ako i ustanovenia osobitných predpisov (napr. zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, nový zákon č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a pod.), tento pojem nebol doposiaľ definovaný a neboli stanovené ani jeho určujúce kritériá.

20. Je preto podľa dovolacieho súdu namieste poukázať na to, že čl. 3 odsek 1 Dohovoru o právach

dieťaťa (ďalej len „Dohovor“) zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa (ďalej len „Výbor“) označil článok 3 ods. 1 za jednu zo štyroch základných zásad Dohovoru pre interpretáciu vykonávania všetkých práv dieťaťa a aplikuje ju ako dynamickú koncepciu, ktorá si vyžaduje posúdenie primerané konkrétnemu kontextu.

21. Podľa Všeobecného komentára č. 14 (2013) o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu (čl. 3 ods. 1), prijatého výborom na jeho šesťdesiatomdruhom zasadnutí (14. január - 1. február 2013) je pojem „najlepší záujem dieťaťa“ nesmierne komplexný a jeho obsah treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Zákonodarca, sudca, správny, sociálny alebo školský orgán budú schopní práve prostredníctvom výkladu a vykonávania čl. 3 ods. 1 v súlade s ostatnými ustanoveniami Dohovoru vyjasniť pojem a použiť ho v konkrétnej situácii. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

22. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia (bod 18.) vymedzil „záujem dieťaťa“ na rozhodnutí o prípustnosti zapretia otcovstva takto: „V súlade s ustanovením § 96 ods. 1 možno prijať záver, že záujem dieťaťa sa vymedzuje ako záujem na usporiadaní takých rodinných vzťahov, ktoré by boli prospešné pre telesný, citový, rozumový, ale aj mravný vývoj dieťaťa. Záujem rodiča, ktorý je zapísaný v rodnom liste dieťaťa na zapretí otcovstva nesmie byť zohľadňovaný na úkor záujmov dieťaťa“, a v ďalších častiach odôvodnenia svojho rozhodnutia sa zaoberá skutočnosťami, ktoré podľa jeho názoru v danej veci výrazne zoslabujú záujem dieťaťa, aby súd pripustil zapretie otcovstva matrikového otca. S odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorých sa podrobne a dôsledne vysporiadal so všetkými skutočnosťami podstatnými pre zodpovedanie právnej otázky rozhodujúcej pre rozhodnutie veci, vrátane skutočností, ktoré tvoria podstatnú časť aj dovolacích dôvodov proti jeho rozhodnutiu, sa dovolací súd bezvýhradne stotožňuje, na tieto poukazuje a na ich zdôraznenie dodáva ďalšie dôvody.

23. Aj podľa dovolacieho súdu spočíva záujem dieťaťa na zapretí otcovstva podľa § 96 zákona o rodine predovšetkým na takom usporiadaní rodinných vzťahov, ktoré sú prospešné pre jeho telesný a duševný vývoj a materiálne zabezpečenie jeho potrieb. Ten je daný podľa dovolacieho súdu všeobecne pri stálosti rodinných vzťahov, do ktorých by sa malo zasahovať len výnimočne. Nie je zaiste v záujme dieťaťa, aby prípadným zapretím otcovstva celý vzťah (hoci aj „redukovaný na otázku platenia výživného“) bolo vystavené riziku straty nároku na výživné od matrikového otca, zatiaľ čo určenie biologického otca zostalo neisté. Je preto spravodlivé, ak po tom, ako rodičom dieťaťa uplynula lehota ustanovená na zapretie otcovstva väčšia váha sa prikladala vyššie uvedeným záujmom dieťaťa, než záujmu sťažovateľa na zapretí svojho otcovstva (porovnaj *Yildirim v. Rakúsko*, rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti č. 34308/96 z 19. októbra 1999).

24. Na rozdiel od úpravy zapieracieho práva pri jednotlivých domnienkach, v ustanovení § 96 ods. 1 zákona o rodine nie je výslovne upravené, aké skutočnosti má dieťa preukazovať, aby v konaní o zapretie otcovstva bolo úspešné. Napriek tomu nemožno dospieť k inému záveru než, že to musia byť, okrem iného, okolnosti jednoznačne vylučujúce otcovstvo muža, ktorému doteraz svedčí domnienka otcovstva.

25. V danej veci ale okolnosti jednoznačne vylučujúce otcovstvo dovolateľa, určené súhlasným vyhlásením rodičov (§ 91 zákona o rodine), neboli tvrdené ani zistené. Dovolateľovi začalo „vadiť“, že je zapísaný v matrike ako otec dieťaťa až po tom, ako „prišiel návrh na určenie výživného“. To, že matka dieťaťa údajne mala v rozhodnom čase pohlavný styk okrem neho aj s inými mužmi, mu „ani nevadilo, lebo bol ženatý“ (výpoveď dovolateľa na pojednávaní súdu prvej inštancie konanom 1. júla 2016). Lehotu na zapretie svojho otcovstva dovolateľ nechal márne uplynúť (jeho návrh na zapretie otcovstva voči dieťaťu, doručený súdu 22. januára 2014, bol rozsudkom Okresného súdu Poprad z 11. apríla 2014 č. k. 7 C 18/2014-21, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo 7. mája 2015 sp. zn. 11 Co

82/2014, zamietnutý ako oneskorene podaný). Pochybnosti o svojom otcovstve zapísanom v matrike ničím ani neosvedčil.

26. Záujem dieťaťa na pripustení zapretia otcovstva súdom nie je bez ďalšieho naplnený už postulátom podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, že dieťa má („podľa možnosti“) právo poznať svojich rodičov [obzvlášť, keď identita dovolateľom tvrdeného iného (biologického) otca nebola žiadnym spôsobom ustálená].

27. Naostatok, ustanovenie § 96 zákona o rodine možno považovať inter alia aj za premietnutie čl. 7 ods. 1 Dohovoru do slovenského právneho poriadku. Výžitie práva dieťaťa poznať svojich rodičov v zmysle čl. 7 ods. 1 Dohovoru predpokladá individuálne rozhodnutie dotknutého dieťaťa domáhať sa tohto práva. V prípade maloletého dieťaťa vo veku asi dvanásť rokov nie je pravdepodobné, aby sa takouto otázkou samo zaoberalo. Ak preto krok jeho zákonného zástupcu má byť považovaný za prejav vôle maloletého dieťaťa a za vyjadrenie jeho záujmu (a fortiori za situácie možnej kolízie záujmov medzi maloletým dieťaťom a zákonným zástupcom), potom je nutné, aby pochybnosti o skutočnom otcovstve v matrike zapísaného otca boli aspoň primeraným spôsobom osvedčené (porovnaj tiež II. ÚS 320/09).

28. Dovolateľ nenáležite tvrdí v dovolaní, že aj kolízny opatrovník mal za to, že by bolo v záujme dieťaťa, aby súd návrhu vyhovel. Na pojednávaní sa kolízny opatrovník vyjadril (dost' nepresne) tak, že „je v záujme mal. dieťaťa, aby bol v rodnom liste zapísaný otec, a to aj vzhľadom na vek dieťaťa“. K dovolaniu sa kolízny opatrovník vyjadril jasne a zrozumiteľne tak, že „od narodenia dieťaťa uplynula pomerne dlhá doba, existujú statusové pomery a je možné konštatovať, že zmena, ktorá by bola vyslovená, by mohla mať aj negatívny vplyv na ďalší vývoj na zabezpečenie výchovy a výživy dieťaťa“ a navrhol, aby dovolací súd „rozhodol v prospech maloletého dieťaťa“.

29. Dovolacia námietka otca dieťaťa o tom, že nie je otcom dieťaťa, sa dozvedel až na pojednávaní o odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Poprad vydanému v konaní sp. zn. 7 C 18/2014 (o jeho návrhu na zapretie otcovstva) nie je relevantná pre vyriešenie základnej právnej otázky v danej veci, a je navyše aj nelogická.

30. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ nepodložene uplatnil dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ OSP spočívajúci podľa neho v nesprávnom určení nedostatku záujmu dieťaťa na rozhodnutí o prípustnosti zapretia otcovstva a preto je potrebné jeho dovolanie zamietnuť ako neopodstatnené (§ 448 CSP).

31. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania je založené na ustanovení § 52 CMP.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.